

الگو پذیری از زنان ممتاز صدر اسلام بر مبنای تحقیقات اسلامی

فاطمه علایی رحمانی^۱، صدیقه کاشفی^۲

۱-دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه الزهرا f.alaaee@alzahra.ac.ir
۲-دانشجوی کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث دانشگاه الزهر Skashefi255@gmail.com

چکیده

یکی از عوامل مؤثر در تکوین شخصیت انسان، تربیت است. از بهترین شیوه‌های تربیت، شیوه عملی الگوهاست. در این شیوه، آنچه مطلوب و ارزشمند است الگوپذیری کاملاً آگاهانه، هدف‌دار و از روی معرفت و شناخت کامل است؛ یعنی هر فرد پس از تفکر، استدلال، تجزیه و تحلیل عقلی و با بصیرت کامل به تقلید از الگو می‌پردازد. این مقاله با هدف معرفی تنی چند از دست پرورده‌های حضرت زهرا (ع) که خود موید بهترین الگو برای بشریت است به عنوان مصادیق بهترین الگوی زنان مسلمان به بررسی توصیفی و تحلیلی علت و چرایی الگو بودن آن‌ها پرداخته است. از جمله این بانوان: اسماء بنت عمیس، ام سلمه، ام ایمن و فضا نوبیه هستند که در دوران زندگی این بانوی گرانقدر و حتی پس از شهادت ایشان همواره از حریم ولایت دفاع کردند و اکنون بعد از هزار و اندی هنوز نام این زنان در ردیف زنان برجسته تاریخ است و به عنوان الگوهای ارزشمند مورد توجه زنان مسلمان به ویژه زنان عصر انقلاب و دفاع مقدس و همچنین زنان و مادران شهدای مدافع حرم قرار گرفته‌اند و از نمونه‌های بارز این ویژگیها سبقت درگرایش به اسلام و بیان هوش و نبوغ دینی و حضور در صحنه‌های اجتماعی و ایثار و فداکاری آنان و گذشت از جان و مال و عزیزان خود در دفاع از حریم ولایت است که آنها را در نظر اهل بیت (ع) خاص تر می‌نماید و با این تفکر یک زن، یک مادر، می‌تواند از فرصتهایی که خداوند در اختیار او گذاشته و با تمسک به قرآن و اهل بیت (ع) موجب رضایت این خاندان و به دنبال آن رضایت و خشنودی پروردگار شود و به هدف نهایی و کمال دست یابد.

کلمات کلیدی: فاطمه زهرا (ع)، ام سلمه، فضا، اسماء، ام ایمن، امتیاز، الگو، زنان در جوامع اسلامی

مقدمه

ایران و یا کشورهای دیگری چون لبنان و بحرین به روشنی دیده می‌شود.

در این بررسی‌ها ویژگیها به دو صورت: ویژگیهای مشترک و ویژگیهای خاص با توجه به شرایط زندگی هر کدام مورد توجه قرار می‌گیرد با این هدف که بتوان یک منشور اخلاقی و الگوی زندگی برای زنان به دست آورد؛ که دستیابی به مسیر کمال را سهل و دست یافتنی تر نماید. از جمله این زنان:

۱- اسماء بنت عمیس

"أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ" از زنان صحابی بود. اَسْمَاءُ هشت یا نه خواهر از طرف مادر و شش خواهر از طرف پدر و مادر داشت که چهارتن از آنان در تاریخ شهرت دارند. رسول خدا (ص) درباره آنها می‌فرماید: اَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ، سلمی، ام الفضل و میمونه، چهار خواهر مومنی هستند که به سبب ایمانشان دوست داشته می‌شوند. (بلادری، ۲، ص ۴۴؛ شیخ صدوق، ۱۴۰۳، ص ۳۶۳؛ مامقانی، ۱۳۵۰، ق ۳، ص ۶۳)

اسماء به همراه همسرش جعفر بن ابیطالب اسلام آورد؛ از

بررسی زندگانی زنان صدر اسلام، به ویژه زنانی که افتخار کنیزی و مصاحبت با حضرت زهرا (ع) را داشتند بیانگر ویژگی‌های وصفاتی است که آنها را از زنان دیگر در آن عصر متمایز نموده؛ و شأن و جایگاه خاص بر آن‌ها مترتب می‌سازد به گونه‌ای که می‌توانند خود مصداق الگویی برای زنان دیگر قرار گیرند؛ فاطمه (ع) برای همه انسانها چه زن و چه مرد؛ خود انسان ساز است؛ و برای دستیابی به همنشینی و مصاحبت با او و پذیرش انوار الهی؛ علمی و اخلاقی آن حضرت باید ظرف وجودی خود را افزود و در مسیر انسان کامل شدن قرار گرفت؛ همان طور که اسماء بنت عمیس، ام سلمه، ام ایمن و فضا نوبیه و... کوشیدند تا با ظرفیت سازی و اتخاذ روش نیکو، همواره از مورد نظر جاهلیت دور شده و هدف اسلام و نگرش اسلام به زن که همان نگرش به انسان کامل است را محقق نمایند؛ و نمونه‌هایی بی شمار از این تاثیر پذیری در جوامع اسلامی‌الخاص در جریان انقلاب شکوهمند اسلامی و دوران دفاع مقدس در